

2. Коцур А., Островерхов В., Бортник О. Особливості діяльності з управління персоналом в умовах війни. Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України. 2023. Вип. 27. С. 58–64.

3. Череп О., Калюжна Ю., Михайліченко Л. Особливості управління персоналом в умовах воєнного стану в Україні. Економіка та суспільство. 2023. № 48.

Микола ПАНАСЮК

здобувач освітньо-професійної програми
«Менеджмент закладів охорони здоров'я», ЗУНУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент, доцент кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ
Олена ДУДКІНА

ЕТИКА ВЗАЄМОВІДНОСИН ЛІКАРЯ ТА ПАЦІЄНТА В ЗАКЛАДІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК ЕЛЕМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

В умовах реформування медичної сфери, коли заклади охорони здоров'я конкурують за ресурси та споживача своїх послуг, зростає роль деонтології, та необхідність формування сучасної системи етичних взаємовідносин лікаря (медичного працівника) та пацієнта. Етичні взаємодії в закладі охорони здоров'я є одним із джерел формування його позитивного іміджу, фундаментом високої якості надаваних ним медичних послуг, а також передумовою для покращення інформаційно-комунікативних взаємовідносин з елементами внутрішнього та зовнішнього середовища. Реалії сьогодення визначають забезпечення етичної взаємодії з пацієнтами як важливу умову функціонування ЗОЗ та завдання для всіх його медичних працівників. Це, у підсумку, як свідчить практика – сприяє досягненню кращих результатів у лікуванні та догляді за пацієнтами.

Діяльність сучасних медичних закладів закладає як ціннісний пріоритет – формування виважених, нормативно врегульованих взаємовідносин своїх медичних працівників з пацієнтами, в основі яких лежить лікарська етика. В наукових джерелах остання визначається як «галузь медичної етики, яка вивчає і встановлює принципи та правила поведінки лікарів й інших медичних працівників у взаємодії з пацієнтами, колегами та

іншими учасниками системи охорони здоров'я. Її головною метою є регулювання моральних, етичних та професійних аспектів медичної практики та створення основи для етичних рішень у сфері охорони здоров'я» [1].

Слід зазначити, що етичні норми і правила поведінки в організаціях медичної сфери переважно базуються на «досвіді, традиціях і набутих знаннях, які наочно об'єднують моральні цінності і особистість медичного працівника у технологічних процесах медичної допомоги. Вони формулюють норми і правила відносин медичних працівників між собою і пацієнтом, а також всього суспільства і держави» [2].

Ключовими елементами, які визначають сутність лікарської етики, є її системні елементи: професіоналізм медичних працівників, довіра до них пацієнтів, конфіденційність у наданні медичних послуг, емпатія, обов'язковість інформованої згоди пацієнта в процесі надання медичних послуг та медичного обслуговування, першочергова повага до особистості пацієнта.

Таким чином, лікарська етика покликана створити довіру між медичним працівником і пацієнтом. Це означає, що пацієнти повинні бути впевнені, що лікар діє в їхніх інтересах і дотримується принципів етики у всіх аспектах надання медичних послуг, реалізації процесу медичного обслуговування.

Повага до особистості є однією з фундаментальних складових етичної взаємодії лікаря і пацієнта, вона означає, що кожен пацієнт як унікальна особистість, в процесі медичного обслуговування має право на повагу до себе незалежно соціального статусу, гендеру, віку, раси, релігії чи інших особистісних характеристик.

Зasadничою умовою формування етичних взаємовідносин медичного працівника та пацієнта є професіоналізм та фаховість лікарів, що передбачає високі стандарти якості лікування, дотримання медичними працівниками етичних норм (кодексів, правил) та внутрішньої дисципліни.

Основи законодавства України про охорону здоров'я зазначають, що «медичні, фармацевтичні працівники та фахівці з реабілітації зобов'язані дотримуватися вимог професійної етики і деонтології, зберігати лікарську таємницю» [3]. Це вказує на значимість етичної компоненти у процесі надання в ЗОЗ медичних допомоги і послуг.

Чинними нормативно-правовими актами регламентовані основні вимоги до компетенцій, якими повинні володіти сучасні медичні працівники, а також визначено перелік професійно-етичних якостей лікарів, які допомагають їм високоякісно виконувати свої обов'язки та, належно етичним нормам, ставитись до пацієнтів. Серед них можемо виокремити такі:

- обов'язковість етичної поведінки – медичний персонал повинен дотримуватись високих стандартів етики, зберігати конфіденційність в обслуговуванні пацієнтів та виявляти повагу до їх гідності;

- доброзичливість та співчуття – лікарі мають проявляти відкритість і співчуття до стану та емоцій пацієнтів, створюючи психологічний комфорт, як для пацієнтів, так і для медичного персоналу;

- комунікаційні навички – розкриваються через здатність лікарів етично та виважено спілкуватися з пацієнтами та їхніми сім'ями, оскільки спілкування і співпраця важливі в отриманні позитивних результатів лікування;

- постійне навчання, здобуття сучасних професійних знань, освоєння інформаційних технологій, особливо в умовах цифровізації сфери охорони здоров'я і впровадження нових медичних та інформаційно-комунікативних технологій діагностики та лікування пацієнтів;

- вміння працювати в команді, які розкриваються у здатності лікарів співпрацювати з іншими медичними працівниками для забезпечення комплексної медичної допомоги хворому;

- стресостійкість медичних працівників задля того, щоб бути стабільними в умовах викликів та загроз зовнішнього середовища, труднощів (професійного вигорання, психологічного дискомфорту та напруження), що можуть виникнути у медичній практиці, зокрема в умовах реформування чи реорганізації медичних закладів;

- ефективне управління конфліктами в ЗОЗ, яке розкривається через уміння вирішувати міжособистісні і внутрішньоособистісні конфлікти, які можуть виникнути в процесі взаємодії з пацієнтами або членами колективу ЗОЗ.

Вказані професійно-етичні якості допомагають лікарям забезпечувати якість та безпеку лікування, етичність медичного

обслуговування та зберігати довіру й повагу пацієнтів; формувати позитивний імідж закладу охорони здоров'я, сприяти його конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Михайленко В. А., Літвак А. І. Роль держави у формуванні етичних цінностей медичного персоналу. URL: <http://medportal.odessa.ua/medical-staff/detail/127>
2. Організація діяльності закладі охорони здоров'я : навч пос. / за ред.. Шкільняка М.М., Желюк Т.А. Тернопіль, Крок. 2021. 516 с.
3. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України № 2802-XII від 19.11.1992р.. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>

Василь ПАНЬКІВ

аспірант кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу
Західноукраїнського національного університету

МЕХАНІЗМ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В РЕСУРСНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Перед територіальними громадами постає завдання вироблення й реалізації ефективних механізмів їх розвитку. Ключове місце тут посідають публічні закупівлі, які виражаються у вигляді придбання замовником товарів, робіт і послуг у порядку, встановленому законодавством України про закупівлі [1].

Основним законодавчим актом у сфері закупівель в Україні є Закон України «Про публічні закупівлі». Окрім цього, система закупівель включає ряд нормативно-правових актів, які регулюють проведення закупівельних процедур, визначають права та обов'язки учасників, встановлюють порядок проведення та контролю за закупівлями. До основних з них належать: Постанови Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти, що видаються Уповноваженим органом, а саме Міністерством економіки, інші нормативно-правові акти, які визначають порядок проведення закупівель, встановлюють правила організації та проведення закупівельних процедур [2].

Для забезпечення ресурсами територіальних громад існують різноманітні механізми та інструменти публічних закупівель.

Одним з них є використання електронних майданчиків, які є